

Mundtlig beretning 2022, Vestjysk Lærerforening

Der er et problem. En opgørelse fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd viser, at fire ud af ti læreruddannede arbejder udenfor folkeskolen. Og nyuddannede lærere vælger at forlade folkeskolen efter relativ kort tid. Eleverne har krav på kvalificeret undervisning af en uddannet lærer. Der skal arbejdes på bedre arbejdsvilkår for lærerne i den danske folkeskole, så de nyuddannede bliver og flere vender tilbage. Vi opfordrer til mentorordning for alle nyuddannede. Den gode diskussion, vi havde på vores medlemskursus i sidste måned, understregede betydningen af dette. Der er nok at arbejde på for at få bedre arbejdsvilkår: uro i klasselokalet, inklusion, bedre sammenhæng mellem tid og opgaver osv. Lærerarbejdet er blevet langt mere komplekst, end det har været tidligere. Der er flere elever med særlige behov, flere med diagnoser og flere, der ikke trives i skolen. Det er en stor opgave at stå alene med, både for nye og erfarne lærere. Der er brug for at understøtte lærerne i at lykkes i undervisningen. Der er brug for, at man kan være to lærere i nogle af lektionerne. Og der skal tilføres reelle ekstra penge til de mest udsatte elever. Der skal afsættes den nødvendige tid til forberedelse til en god, motiverende og varieret undervisning. Der skal uddannes faglige ressourcepersoner på skolerne. Der skal etableres et velfungerende PPR tæt på undervisningen.

”Der skal meget snart ske noget nyt med inklusion i folkeskolen” sagde undervisningsministeren efter TV-udsendelsen Smertensbørn. Der er ikke en mirakelkur på dette område. Elever med specielle behov koster ressourcer. Men det bliver bare ikke billigere af at insistere på, at de skal inkluderes under almindelige vilkår. Tværtimod bliver billedet mudret, og det bliver svært at se hvor mange penge og hvor meget af personalets tid, der reelt går med problemer og konflikter på baggrund af en enkelt elev. Hvis vi skal sikre alle elever den bedste skolegang, så er vi nødt til at tale åbent om problemet, og vi er nødt til at kende problemets omfang. Derefter skal vi interessere os for, hvordan vi lykkes med inklusion, og hvorfor vi ikke lykkes. Der skal skabes plads til disse diskussioner på skolerne og i kommunerne. Lærerne synes, de arbejder hårdt for at få inklusionen til at lykkes. Det er tydeligt, at hvis lærerne skal lykkes med det, så skal man ikke stå alene med denne opgave. Den kræver sparring, uddannelse og et tæt samarbejde med lærere, der har erfaring med specialpædagogik. Vi ved godt, hvad der skal til, men systemet er hverken særlig fleksibelt, ej heller godt økonomisk polstret til at foretage de investeringer, der er brug for på skolerne. Og da finansloven for 2022 blev vedtaget, var der intet afsat til inklusion i folkeskolen. Det viser bare, at der bliver snakket meget om inklusion, men intet sker! Dette emne fyldte også meget på vores kongres i efteråret, og Gordon fik mange input til det videre arbejde. Men ansvaret ligger hos Christiansborg og på rådhusene i kommunerne.

Eleverne skal starte forfra med at skabe et klassefællesskab her efter 2 år med corona. Jeg håber, at man vil sætte et ekstra stort fokus på denne udfordring. De elever, der har været meget alene hjemme og uden kontakt med klassekammerater og lærere, har svært ved at indgå i et helt normalt fællesskab igen. Det handler om fællesskabet – og den enkelte elev. Det er en kompleks og tidskrævende opgave, som oftest varetages af en klasselærer, der kender eleverne og ved, hvad der er på spil i fællesskabet. Klasselæreren arbejder for, at

klassen bliver et velfungerende fællesskab. Det er en forudsætning for, at god undervisning kan finde sted. Hvis vi skal lykkes med klasselæreropgaven, skal det prioriteres! På nogle skoler er klasselæreropgaven usynlig i den forstand, at det ikke er en prioriteret opgave. Samarbejde med forældre, PPR, pædagoger, klassesure, trivselsarbejde, elevsamtaler og mange andre små og store opgaver, som skal tilgodese den enkelte elev og fællesskabet, har ikke sin særlige fortrinsret. Klassen er i folkeskoleloven beskrevet som den grundlæggende enhed i skolen. Det kan så undre, at opgaven med at varetage klassens ve og vel ikke vægtes højere. Jeg ønsker, at klasselæreropgaven bliver politisk prioriteret, så der investeres i, at eleverne trives, dannes og uddannes. Det vil koste penge, men vil være det hele værd. I forbindelse med forhandlingen om en ny arbejdstidsaftale i Struer, sagde tillidsrepræsentanterne tydeligt det samme til forvaltningen og skolelederne. Klasselæreropgaven er en af de største opgaver i skolen, og den kræver tid og en klar prioritering.

Der var som bekendt kommunalvalg i efteråret 2021. Næsten enslydende lød det: Mere frihed til skolerne! Følgende sætninger er fra valgkampen: "Jeg vil give skolerne de pædagogiske og fysiske rammer, der skal til for at lave en god skole for alle elever" og "Når vi udvikler folkeskolen, gør vi det for at styrke den gode lokale folkeskole, der kender børn og forældres behov". Så har man vist sin gode vilje - uden at have lovet noget! Regeringen har selv inviteret kommunerne til at gå den vej ved at lave frihedsforsøg for skoler i Esbjerg og Holbæk. Jeg er her i marts måned inviteret til et møde, hvor kredsformændene i disse to kommuner vil fortælle om, hvad vi andre skal være opmærksomme på, hvis frihedsforsøget bliver udvidet til alle kommuner. Men jeg ved, at et af problemerne er velkendt i næsten alle kommuner: Store forventninger og små budgetter. Derudover bliver det spændende at se om tilliden fra forvaltninger og ledere til, at lærerne ved, hvordan de underviser deres elever bedst, er til stede. Så lærerne ikke bare bliver pålagt bestemte "best practice" koncepter. Det er vigtigt, at lærerne får den tid til forberedelse og efterbehandling, der skal til. Op til kommunalvalget planlagde vi i kredsstyrelsen at indkalde alle politiske partier til et møde med os, hvor vi kunne sætte fokus på de emner, som vi kunne se ville hjælpe til, så vi kan få en bedre skole for elever, ledere og lærere. Ideen blev en succes set ud fra antallet af møder. Vi nåede op på 16 møder, der hver varede omkring to timer. Partierne er meget interesserede i skolen, så vi havde nogle rigtig gode møder. Det er klart, at vi havde nogle temaer, vi ville tale om, men flere af partierne bad selv om vores mening til mere specifikke emner som f.eks. 2-lærerordninger, vikardækning, få-lærerprincippet m.m. Vores temaer var inklusion, nyuddannede, kompetenceudvikling, arbejdsmiljø, tildeling til skolerne, rekruttering. Helle og jeg blev også inviteret til møde med Sofie Carsten Nielsen fra de Radikale, da hun var i Holstebro for at promovere deres folkeskoleudspil og for at støtte de lokale kandidater. Her fik vi sammen med læreruddannelsen fortalt, at det for vores geografiske placering er vigtigt med en god læreruddannelse. Og vi vil ikke have en fri læreruddannelse i Herning! Efter valget kom der ny udvalgsformand på vores område i alle tre kommuner. Den ene kender vi – Steen Madsen – i Lemvig. Stort tillykke med dette, Steen. Steen trådte efterfølgende ud af kredsstyrelsen. I Holstebro kom Klaus Flæng til som formand for Børne- og Familieudvalget. I Struer satte John Christoffersen sig i formandsstolen.

Der kom en rapport om folkeskolereformen lige før sommerferien sidste år. Den viste, at hverken faglighed eller trivsel blandt eleverne er blevet løftet siden man indførte reformen op til skoleårets start i 2014. Man får ikke politikere til for alvor at beklage, at de tog så gruelig fejl i 2013. Men nu skal der ske noget andet. Folkeskolens udfordringer og mulige løsninger skal løftes i fællesskab. Derfor er der indgået et nyt samarbejde, kaldet "Sammen om skolen". Her er Danmarks Lærerforening, KL, Skolelederforeningen, de politiske ordførere fra Folketinget m.fl. med. Gordon Ørskov har præciseret overfor ministeren, at det er en præmis for lærernes deltagelse i dette partnerskab, at det fører til mærkbare forbedringer. I slutningen af oktober 2021 blev der indgået en politisk aftale om et nyt evaluering- og bedømmelsessystem efter anbefalinger fra "Sammen om skolen". Aftalen afskaffer de nationale tests, som vi kender dem i dag, kvalitetsrapporten og elevplanen. Der skal indføres et andet og mere gennemskueligt testsystem, en ny og mindre administrativ tung meddelelsesbog, systematisk opfølgning for elever med udfordringer og skoleudviklingssamtaler mellem kommuner og skoler. Danmarks Lærerforening, KL og Skolelederforeningen har derudover lavet anbefalinger til en helt ny læreplansramme som erstatning for de nuværende Fælles Mål for folkeskolens fag og emner.

Det går stadig den gale vej med andelen af ikkeuddannede undervisere i den danske folkeskole. Især studenter og akademikere fylder mere og mere på lærerværelserne. Når de unge vælger læreruddannelsen fra, skyldes det nemlig arbejdsforholdene i skolen. Og her hjælper yderligere reformer af uddannelsen ikke. Der er vel ingen uddannelse, der har været udsat for så mange reformer og ændringer som læreruddannelsen, hvilket ikke har haft nogen virkning på optagetallet. Samtidig har Folketinget vedtaget en plan om udflytning af uddannelsespladser fra de store byer. Der kan være gode grunde til at sikre bedre uddannelsesudbud i mindre byer, men det hjælper ikke velfærdsuddannelserne at flytte pladser væk fra de byer, de unge søger til. Der mangler generelt ikke pladser på uddannelserne. Der mangler studerende. Og mon ikke de kommende studerende tænker på de arbejdsforhold, der venter efter sidste eksamen, når de vælger studieretning. Der er stor mangel på arbejdskraft på alle velfærdsområder. De offentlige arbejdsgivere har allerede nu ventet alt for længe på at sørge for bedre arbejdsforhold.

Antallet på optagede studerende på læreruddannelsen i Nr. Nissum, Holstebro og Skive er også for nedadgående. Men det er vigtigt, at der stadig findes en læreruddannelse i vores område. Vi ligger simpelthen for langt væk fra de store byer, hvor der er ledige læreruddannede. Der er et stykke vej fra Ålborg eller Århus.

Folketinget vedtog tilbage i 2020, at der skulle oprettes en ny fri læreruddannelse. Her har Herning hele tiden været favorit til placering af denne, fordi ideen opstod hos en præst i Herning og hans netværk. Efter pres fra bl.a. borgmestre i vores område blev det besluttet i Folketinget, at det ikke bliver Herning, der får denne uddannelse. Om det bliver til noget et andet sted i landet, vides ikke i skrivende stund.

Corona har igen i dette skoleår fyldt meget. Det blev ikke nemmere af, at skolen skulle holdes i gang nærmest for enhver pris - indtil dagene omkring juleferien. Smittetallene steg i skolen både hos elever og lærere. På et tidspunkt før jul var lærerne den erhvervsgruppe,

der havde det største smittetal. Og hvem skal undervise, når lærerne bliver syge? Naturligt skabte det en del uro op til skolestarten efter juleferien. Lærerne var nervøse for, at historien om høj smitte skulle gentage sig. De var jo trods alt i frontlinjen. Vi havde en del opringninger i den anledning. Heldigvis er omikron tilsyneladende ikke så farlig som de forrige typer af coronavirus. Men ingen ønsker at blive syg, og bekymringen går også på evt. senfølger. Vi har blandt vores medlemmer nogle, som lider af senfølger. Det er ikke i orden, at man skal blive syg af at passe sit arbejde. Det har indvirkning, både på den enkelte lærer og på skolens hverdag med mange syge, ændringer af retningslinjer og test flere gange om ugen. Bare ikke test for eleverne i børnehaveklasserne! De skulle nemlig ikke testes ifølge retningslinjerne. Heldigvis tog kommunerne ansvar her. Det kunne simpelthen ikke forklares, hvorfor disse elever ikke skulle testes, når alle andre skulle. Vestjysk Lærerforening og de andre organisationer, der dækker de offentligt ansatte, indgik i november måned aftaler med Holstebro og Lemvig kommuner om, at medlemmerne kunne blive sat til andet arbejde, hvis det ikke var styr på corona, og alt for mange ansatte blev syge. Der blev heldigvis ikke brug for denne såkaldte Fælleserklæring.

Lærerne har gennem hele coronakrisen vist deres omstillingsparathed og fået skolen til at fungere under disse svære forhold. Også selvom statsministeren sagde, at eleverne skulle holde tidlig juleferie, da de blev sendt til online-undervisning hjemme! Der er fra forældrene kommet en større anerkendelse for lærernes arbejde her i coronatiden. Forældre fik her en sjælden chance for at se ind i skolen og se, hvad skolens opgave egentlig går ud på, og hvad lærerne kan. I 2021 vurderede 52% af forældrene, at kvaliteten af undervisningen i folkeskolen som høj eller meget høj. Det er en stigning på næsten 20 procentpoint siden 2018. Det manglede også bare.

En ny rapport viser, at omkring 45 % af lærere, børnehaveklasseledere og pædagoger i folkeskolen mindst en gang i løbet af de sidste 12 måneder har været udsat for vold eller trusler. Samme undersøgelse viser, at kun omkring 23 % af underviserne registrerer alle de trusler, de modtager. 51 % af de udspurgte har ikke registreret nogen af de trusler, de får. Omkring 32 % registrerer alle de voldshændelser, de bliver udsat for. 43 % registrerer ikke, hvis de har været udsat for vold. Danmarks Lærerforening mener, at det er problematisk, at alt ikke bliver registreret. Hvis det ikke registreres, ved man ikke i hvilke situationer, det sker. Så opfordringen herfra skal være at få tilfælde af trusler og vold registreret. Så kan arbejdspladsen også handle og forebygge, at det sker igen.

I finansloven for 2022 er der sat penge af til at sænke antallet af elever fra 28 til 26 i de yngste klasser. Det bliver spændende at se, hvordan det bliver udmøntet ude i kommunerne. Der er også afsat et mindre beløb til en kortlægning af PPR. Det giver her mening at se på fastholdelsesproblemer, områder med lange ventetider og muligheden for bedre videreuddannelsesmuligheder inden for pædagogisk psykologi. Men der er brug for, at man ikke kun undersøger udfordringerne for PPR, men i højere grad også kigger efter de gode løsninger. Danmarks Lærerforening går ind for, at man genoptager muligheden for, at lærere kan videreuddanne sig til psykologer, som det indtil 2004 var muligt på cand.pæd.psych-uddannelsen.

Da vi, som før omtalt, snakkede med de lokale politikere før kommunalvalget, var et af emnerne som sagt rekruttering. Hvordan får vi lærere til at søge stillinger i vores område? I Lemvig og Struer bliver eleverne undervist af en ikke-læreruddannet i 11 % af timerne. I Holstebro er det tilsvarende tal 14 %. Det kan hverken eleverne eller folkeskolen som helhed være tjent med. Det er en situation, der kalder på et politisk initiativ. Hvorfor inviterer kommunerne ikke ledige lærere fra de store byer hertil, og viser dem, hvad vi har at byde på?

Vi fortalte også politikerne, at lærerne efterlyser reel faglig kompetenceudvikling. De vil opdateres i fagene og ikke i et eller andet koncept, som bliver trukket ned over dem. Politikerne er slet ikke klar over, at her er punkt, hvor det står rigtig skidt til. Det er ganske få lærere, der kommer afsted her. Promover dog kommunen på, at her kommer lærerne på faglige kurser! Det vil være anderledes end, hvad de gør i andre kommuner! Jeg er selvfølgelig godt klar over, at det koster penge. Og det skal være nye penge!

I Struer har vi mange år haft en god lokalaftale om arbejdstid. Derfor var det heller ikke nogen tvivl om, hverken hos forvaltning eller Vestjysk Lærerforening, at den skulle genforhandles og tilpasses A20 i foråret 2021. Det ændrede mindset med A20 og en lokalaftale viste sig sværere, end vi først troede. Der var flere bump på vejen, end vi havde regnet med. Men vi er nu færdig med at forhandle version 2 efter flere dialogmøder med tillidsrepræsentanterne og skolelederne samt forvaltning og os.

I CenterMED i Struer er der fokus på de udfordringer, der er i forhold til inklusion. I Struer visiteres et stort antal elever til specialklasser, omkring 10 %. Fordi der er forbundne kar mellem det almene område og specialdelen, så betyder det ret meget for økonomien ude på de almindelige folkeskoler

I Holstebro fik vi også en lokalaftale på plads i foråret 2021. På dialogmøderne i efteråret, hvor vi skulle se på aftalen, var et af ønskerne fra salen, at man ikke behøvede at lave aftalen om hvert år.

Lad den virke først, var holdningen. Så vi har underskrevet den samme aftale igen uden at sætte årstal på. Jeg har efterfølgende spurgt skolechefen, om vi ikke skal holde nogle dialogmøder med tillidsrepræsentanter og skoleledere for at diskutere, hvordan vi skaber større gennemsikuelighed i lærernes opgaveoversigter.

Jeg har fortsat mine månedlige møder med skolechefen og dumper også tit ind hos direktøren. Det er vigtigt at holde dialogen i gang, selvom det ikke umiddelbart fører til resultater.

MED-systemet i Holstebro er et kapitel for sig selv i år. Der har ikke været en ordentlig udpegning til hele systemet, da kommunen pludselig lavede om på deres organisationsplan. Det kæmper organisationerne noget med. Udpegningen skulle være sket den 1. august 2021!

En bekymring i Holstebro er for mig at se, at andelen af elever på privatskolerne er stigende. Over 19 % af eleverne mellem 6 – 16 år er på en privatskole. I 2008 var det lidt over 10 %. Tankevækkende!

I Lemvig var det da noget af gennembrud, at vi kom i gang med forhandlinger om en lokal arbejdstidsaftale sidste skoleår. Der har været en god tilfredshed med aftalen, som vi har forlænget med ganske få ændringer.

Der er implementeret en ny ressourcemodel i Lemvig. De vigtigste ændringer er, at pengene følger barnet, og specialskolerne mister en del penge pr. elev.

Christinelyst og Alt i et skolen blev samlet, men på to matrikler, efter eget ønske.

Skolestruktur ville politikerne ikke bringe i spil inden valget, men det skal drøftes eller undersøges, om Nr. Nissum Skole og Lemtorpskolens overbygninger skal slås sammen.

Et af de temaer, vi har oppe i kredsstyrelsen, er opgaveoversigterne. Vi troede vel egentlig, at med lokalaftaler, A20, skoleplan, dialogmøder på skolerne, dialogmøder på kommunerne at så kom der også gennemskuelige opgaveoversigter. Men her er godt nok plads til meget forbedring. Det er ikke nok at aflevere en opgaveoversigt til tiden. Den skal også være overskuelig og brugbar for den enkelte lærer. Det bliver et diskussionspunkt på alle planer i alle tre kommuner frem mod sommerferien. Så det er og bliver vores forventning, at både planlægnings- og procesniveauet i år bliver højere, end vi så sidste år.

Vores store indsatsområde i kredsstyrelsen er uddannelse af tillidsrepræsentanterne i forbindelse med A20. De har her fået en central rolle overfor både kolleger og skolelederen. Det er overhovedet ikke nogen let opgave at få implementeret et helt andet tænkesæt efter syv års Lov 409. Vi har holdt kurser både virtuelt og fysisk samt individuelle samtaler, når der var brug for dette. Her har corona selvfølgelig også spillet ind. Der har både været aflysninger og sygdom indover, hvilket gør det svært at holde den røde tråd. Vi har haft god hjælp fra Danmarks Lærerforening centralt. Næste step i denne uddannelse er faktisk en tur til København om en uge.

Tillidsrepræsentantens rolle har ændret sig markant med vedtagelsen af A20. Det kan mærkes ude på skolerne, hvor arbejdspresset på de tillidsvalgte stiger. Danmarks Lærerforening mener, at vi først er i mål med A20, når medlemmerne mærker forandringer. Kulturforandringen i A20 betyder, at styringskæden bliver vendt på hovedet. At der bliver lyttet til de fagprofessionelles stemme, når det kommer til arbejdsmiljø, samarbejde, kvalitet i undervisningen, ressourcer på skolen osv. I det arbejde har tillidsrepræsentanten en vigtig rolle. Vores fælles opmærksomhed skal være rettet mod de kollegiale fællesskaber i hverdagen, med tillidsrepræsentanten i en nøglerolle i samarbejde med lederen, og som den der samler kollegaerne. Når udgangspunktet er, at medlemmerne skal opleve forandringer, så skal vores opmærksomhed være der. Det er naturligvis ikke tillidsrepræsentantens ansvar at klare den nøglerolle selv. Det stiller store krav til os som samlet organisation. Derfor er vi i kredsstyrelsen meget opmærksomme på dette. Kredsstyrelsen har ikke været meget ude på faglige klubmøder de sidste to år – af indlysende årsager. Men enkelte møder har der været, men forhåbentligt bliver det bedre, og vi kommer mere ud på arbejdspladserne. Det hjælper os meget i vores samarbejde med skoleledere, forvaltninger og politikere, at vi har god kontakt til medlemmerne. Vi holder også meget gerne møder med enkeltgrupper af medlemmer.

Nu er jeg nået til slutningen af denne beretning.

Allerførst en stor tak til de medlemmer, der i begyndelsen af februar deltog i vores åbne medlemskursus på Skarrildhus. Dejligt med stort set fuldt hus i en tid med stor smitte. Vi havde godt nok bange anelser for, om der overhovedet kom mange tilmeldinger. Jeres opbakning til tillidsrepræsentanten er meget vigtig. Jeg nævnte tidligere hvilket krydspres, de står i med deres nye rolle omkring A20. Så sæt pris på deres arbejde for jer. Kredsstyrelsen skal have en stor tak for samarbejdet i årets løb. Dette arbejde har også været udfordret af corona med aflysninger og udsættelser af emner, vi skulle have diskuteret. Men vi er gode sammen. Der kommer mange konstruktive ideer frem, når vi skal opfylde vores fælles vision, der handler om at arbejde for at fremme medlemmernes arbejdsliv. Vi måtte, som tidligere sagt, for et par måneder siden sige farvel til Steen Madsen som kredsstyrelsesmedlem. Tak for indsatsen gennem flere år, Steen. Carsten Bachmann har også valgt ikke at stille op i valget om lidt. Tak for din indsats her i den sidste valgperiode, Carsten.

En meget stor tak skal også lyde til Fraktion 4's bestyrelse. Jeres arbejde har også været udfordret af pandemien. Til gengæld er I blevet kollektivt indmeldt i Faglige seniorer efter at store dele af fagbevægelsen er blevet samlet i Fagbevægelsens Hovedorganisation. Det fylder godt i mailboksen med de mails, vi modtager derfra.

Så mangler jeg vist kun de to personer, som jeg er på kontor med langt de fleste dage. Alis og Erland, som udover at være dygtige til deres arbejde, også er med til at skabe et godt arbejdsklima.

Og I får stor ros af medlemmerne.

Hermed overlader jeg denne mundtlige og den noget mindre skriftlige beretning, som er udsendt til alle medlemmer, til generalforsamlingens behandling.